

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/90/2013
Identifikačné číslo spisu:	3013200092
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3013200092.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobcu L. N., bytom V., proti žalovanému Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, so sídlom Želova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia predsedníčky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. DK 91/000005/2010/R zo dňa 24. januára 2013 a o odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/18/2013-37 zo dňa 4. septembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/18/2013-37 zo dňa 4. septembra 2013 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom č. k. 13S/18/2013-37 zo dňa 04.09.2013 Krajský súd v Trenčíne zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie rozhodnutia žalovaného zo dňa 24.01.2013 č. DK 91/000005/2010/R. Rozhodnutím č. DK 91/000005/2010 zo dňa 29.04.2010 Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou ako prvostupňový správny orgán zamietol návrh žalobcu na vrátenie preplatku na poistnom v sume 5.829,38 eur. Žalobou napadnutým rozhodnutím č. DK 91/000005/2010/R zo dňa 24.01.2013 predsedníčka Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou prvostupňové rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. DK 91/000005/2010 zo dňa 29.04.2010 potvrdila.

Krajský súd v Trenčíne rozsudok č. k. 13S/18/2013-37 zo dňa 04.09.2013 odôvodnil tým, že podmienkou vrátenia poistného platiteľovi je tá skutočnosť, že platiteľ zaplatil poistné buď bez právneho dôvodu alebo vo výške presahujúcej správnu výšku poistného. Nestotožnil sa s tvrdením žalobcu, že zaplatil poistné bez právneho dôvodu. Mal za preukázané, že žalobcovi boli poistné na zdravotné poistenie a poplatok z omeškania predpísané platobnými výmermi č. 2133/00a zo 17.05.2000 (poistné za január 1995 až jún 1995 podľa § 10 ods.1 písm. b/ a § 18 ods.2 zák.č.273/1994 Z.z.) a č. 2133/00c zo 17.05.2000 (poplatok z omeškania podľa § 23 ods.2 zák.č.273/1994 Z.z.), a to v rámci správneho konania, v ktorom zdravotná poisťovňa posudzovala otázku, či má nárok na platenie poistného. Keďže

voči žalobcovi boli vydané a do vlastných rúk mu doručené platobné výmery, ktoré nadobudli právoplatnosť (žalobca sa voči nim dokonca ani neodvolal, hoci bol o svojom práve odvolať sa riadne poučený) a stali sa aj exekučnými titulmi, zdravotná poisťovňa, posudzujúc oprávnenosť žiadosti o vrátenie preplatku, dospela k záveru, že žalobca má povinnosť zaplatiť predpísané poistné, t. j. že zdravotná poisťovňa má voči žalobcovi právny dôvod - titul na zaplatenie poistného.

Krajský súd považoval za neprípustné po uplynutí 3 rokov od nadobudnutia právoplatnosti uvedených platobných výmerov skúmať, či uvedené platobné výmery sú súladné so zákonom alebo nie, a teda skúmať, či zdravotná poisťovňa predpísala poistné a poplatky z omeškania oprávnene. Uviedol, že o právoplatnom rozhodnutí platí, že je záväzný. Názor žalobcu, že uvedené pohľadávky zaplatil bez právneho dôvodu, považoval za mylný, lebo poistné i poplatok z omeškania boli predpísané právoplatnými platobnými výmery, ktoré neboli zrušené. Vzhľadom na skutočnosť, že od právoplatnosti platobných výmerov uplynuli viac ako tri roky, považoval krajský súd za správny názor žalovaného, že požadované platby nemožno žalobcovi vrátiť.

K žalobcovej námietke, že v napadnutom rozhodnutí nebol správne označený, prvostupňový súd dodal, že označenie „Jozef Ciger - POTRAMONT, Bottova 19, 971 01 Prievidza, IČO: 10 892 354, nar.: XX. L. XXXX“ obsahuje všetky náležitosti ako ustanovuje § 47 ods. 5 Správneho poriadku (meno aj priezvisko). Skutočnosť, že v záhlaví napadnutého rozhodnutia je uvedené aj obchodné meno, pod ktorým žalobca podnikal a jeho IČO nespôsobuje žiadne pochybnosti o tom, komu je uvedené rozhodnutie adresované. Na právnom postavení fyzickej osoby sa nič nemení tým, že jej udelené živnostenské oprávnenie, t. j. že sa stane živnostníkom. Naďalej zostáva fyzickou osobou so všetkými právami a povinnosťami.

Proti zamietavému rozsudku sa žalobca v zákonnej lehote odvolal. V podanom odvolaní uviedol, že od 01.09.1995 do 30.04.1999 bol zamestnancom obchodnej spoločnosti POTRAMONT, spol. s r.o. IČO: 31 579 248, Pravenec 271. Zamestnávateľ sa dostal do konkurzu, preto si mala Všeobecná zdravotná poisťovňa uplatniť nároky v tomto konaní, nie ich požadovať od žalobcu. Uviedol, že žalovaný priznal, že predmetné platobné výmery boli zdravotnou poisťovňou vydané v rozpore so zákonom. Pokiaľ sa žalovaný odvoláva na právoplatnosť platobných výmerov ako na prekážku na vyhovie žiadosti o vydanie neoprávneného prospechu, považoval za nelogické, aby nezákonnými postupmi nevznikol neoprávnený majetkový prospech. V rozhodnom období platil zákon č. 273/1994 Zb. ktorý bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. V ustanovení § 20 uvedeného predpisu o vrátení poistného sa uvádza, že pôvodne žalovaný (VšZP) bol povinný vrátiť neoprávnene zrazené poistné do dvoch mesiacov, keď sa dozvie, alebo keď on poškodený požiadava. Zároveň žalobca poukázal na § 18 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z., podľa ktorého Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením tým, že dohliada na dodržiavanie ustanovení tohto zákona.

Žalovaný sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu zo dňa 19.11.2013 poukázal na skutočnosť, že jeho rozhodnutia sú po právnej, skutkovej ako aj formálnej stránke správne, v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, vydané na to príslušným orgánom, vychádzajú zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a obsahujú predpísané náležitosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu žaloby a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. a § 212 ods. 1 O. s. p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť.

Podľa § 247 ods. 1 O. s. p. podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia žalovaného vo veci nevyhovie žiadosti žalobcu o vrátenie preplatku na poistnom na zdravotné poistenie a poplatku z omeškania, resp. vydania

neoprávneného majetkového prospechu.

Podľa § 20 ods. 1 a 3 zákona č. 273/1994 Z. z. poistné zaplatené bez právneho dôvodu alebo časť presahujúcu správnu výšku poistného je príslušná poisťovňa povinná po zistení tejto skutočnosti vrátiť platiteľovi poistného alebo jeho právnomu nástupcovi. Právo na vrátenie poistného alebo jeho časti podľa odseku 1 sa premlčí do troch rokov od posledného dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola takáto platba poistného alebo jeho časti zúčtovaná na účet príslušnej poisťovne.

Podľa § 32 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov poistné zaplatené do účinnosti tohto zákona bez právneho dôvodu alebo časť presahujúcu správnu výšku poistného je príslušná zdravotná poisťovňa povinná vrátiť platiteľovi poistného alebo jeho právnomu nástupcovi do dvoch mesiacov od zistenia tejto skutočnosti alebo od doručenia písomnej žiadosti platiteľa poistného alebo jeho právneho nástupcu.

Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) správny orgán nemôže mimo odvolacieho konania rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť po uplynutí troch rokov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 77 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov na konanie a rozhodovanie úradu sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pokiaľ krajský súd v rozsudku uviedol, že žalovaný vo vyjadrení k žalobe priznal, že vydanie platobných výmerov bolo v rozpore so zákonom (str. 2 posledný odsek rozsudku) a žalobca toto vyjadrenie namietol aj v odvolaní proti jeho rozsudku, také „priznanie“ z vyjadrenia žalovaného k žalobe (č. l. 27 a 28 spisu) nevyplýva a krajský súd ho v odôvodnení svojho rozsudku uviedol zrejme omylom.

Pre posúdenie veci bolo rozhodujúce posúdenie, či k zaplateniu poistného a poplatku z omeškania došlo bez právneho dôvodu.

Žalobcovi bolo platobným výmerom Všeobecnej zdravotnej poisťovne č. 2133/00a zo dňa 17.05.2000 vyrubené dlžné poistné na zdravotné poistenie vo výške 1.244,17 eur za obdobie január 1995 až jún 1995.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nedôvodnosť námietky žalobcu, že v období od 01.09.1995 do 30.04.1999 bol poistený ako zamestnanec obchodnej spoločnosti POTRAMONT, s.r.o., a to z dôvodu, že vyššie označeným platobným výmerom č. 2133/00a mu bolo predpísané poistné za iné, skoršie obdobie. Z toho dôvodu nie je dôvodná ani jeho námietka, že poistné mal platiť tento zamestnávateľ a zdravotná poisťovňa si mala poistné nárokovať voči zamestnávateľovi v konkurznom konaní.

Platobným výmerom č. 2133/00c zo dňa 17.05.2000 bol žalobcovi vyrubený poplatok z omeškania vo výške 4.585,21 eur.

Oba platobné výmery nadobudli právoplatnosť dňa 13.06.2000 (bez toho, aby ich žalobca napadol včas podaným odvolaním) a vykonateľnosť dňa 21.06.2000.

Právoplatnosť rozhodnutia vyjadruje jeho trvalosť, nezrušiteľnosť a nezmeniteľnosť. Právoplatné rozhodnutie upravuje právne pomery účastníkov konania konečným spôsobom, a túto skutočnosť musí každý rešpektovať. Právoplatnosť rozhodnutia zásadne bráni tomu, aby sa vo veci znovu konalo a rozhodovalo. Je takou vlastnosťou rozhodnutia, ktorej existenciu podmieňuje všeobecný záujem na stabilite právnych vzťahov založených rozhodovacou činnosťou správnych orgánov. V právoplatne skončenej veci je preto možné znovu konať a rozhodnúť len ak to výslovne umožňuje zákon, a len za podmienok ustanovených zákonom.

Z tzv. princípu prezumpcie správnosti vydaných rozhodnutí vyplýva, že na každé rozhodnutie je potrebné nazeráť ako na rozhodnutie bez väd, dokiaľ nie je nahradené iným rozhodnutím. Dovtedy ho musí každý rešpektovať, aj keď nemožno vylúčiť, že by išlo o rozhodnutie, ktoré nespĺňa požiadavky v zmysle § 46 správneho poriadku.

Záujem na tom, aby výsledkom rozhodovacej činnosti správnych orgánov boli rozhodnutia spĺňajúce požiadavky podľa § 46 správneho poriadku je však rovnako dôležitý ako záujem na stabilite právnych vzťahov. Prostriedkom na zabezpečenie stability sú zákonom vymedzené podmienky, za ktorých môže dôjsť k preskúmaniu rozhodnutí správnych orgánov.

Keďže žalobca nevyužil možnosť podania riadneho opravného prostriedku voči vydaným platobným výmerom, tieto nadobudli právoplatnosť. Rozhodnutia neboli zrušené ani v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania ako procesný prostriedok dozoru a mimoriadny spôsob preskúmania už právoplatných rozhodnutí správnych orgánov, pritom prichádza do úvahy len do troch rokov od právoplatnosti daných rozhodnutí. Márnym uplynutím tejto trojročnej lehoty zaniká právomoc správneho orgánu zrušiť alebo zmeniť takého rozhodnutie mimo odvolacieho konania bez ohľadu na to, či po uplynutí lehoty prišiel správny orgán podnet na preskúmanie rozhodnutia, alebo či sa sám správny orgán v neskoršom období dozvedel o konkrétnej skutočnosti, ktorá by odôvodňovala preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Vzťahy, ktoré vznikli nielen právoplatnosťou rozhodnutí zdravotnej poisťovne, ale tiež uplynutím zákonnej trojročnej lehoty na zmenu týchto rozhodnutí, je preto v súlade s princípom právnej istoty potrebné rešpektovať. Plnenie na základe takých rozhodnutí (v danom prípade platobných výmerov) potom nemožno považovať za plnenie bez právneho dôvodu.

Ak teda žalovaný rozhodnutím č. DK 91/000005/2010/R zo dňa 24.01.2013 potvrdil rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. DK 91/000005/2010 zo dňa 29.04.2010, ktorým tento zamietol žiadosť žalobcu o vrátenie preplatku na poistnom vo výške 5.829,38 eur, rozhodol v súlade so zákonom.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd plne stotožnil so záverom krajského súdu, že poistné a poplatok z omeškania žalobca nezaplatil bez právneho dôvodu - právnym dôvodom na zaplatenie boli práve právoplatné a vykonateľné platobné výmery.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. a § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že žalobcovi právo na ich náhradu nepriznal, lebo v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.